

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

ΘΕΜΑ Α1

- α. Σχολικό βιβλίο σελίδες 140-41: «Στην αρχή ... γεωργικό κλήρο».
- β. Σχολικό βιβλίο σελίδα 140: «Το Νοέμβριο του 1919...της Συνθήκης).»
- γ. Σχολικό βιβλίο σελίδα 144: «Τον Ιούλιο του 1920 ... της περιοχής στην Ελλάδα» και σελίδα 96: «Η Συνθήκη των Σεβρών ...απτή πραγματικότητα».

ΘΕΜΑ Α2

- α. Σ
- β. Σ
- γ. Σ
- δ. Λ
- ε. Λ

ΘΕΜΑ Β1

Σχολικό βιβλίο σελίδα 50: «Τον Νοέμβριο του 1920 ... βαρύτατες συνέπειές της».

ΘΕΜΑ Β2

- α. Σχολικό βιβλίο σελίδα 46: «Οι διαφορές ... ταξικό περιεχόμενο».
- β. Σχολικό βιβλίο σελίδες 46 -47: «Στη διάρκεια του Α' Παγκοσμίου πολέμου ... Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδος».

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΘΕΜΑ Γ1

α. Από το σχολικό βιβλίο αξιοποιούνται τα αποσπάσματα: σελίδες 149 -151 «Στις 24 Ιουλίου του 1923 ... κάποιων επίμαχων περιοχών» και σελίδα 152 « Με βάση το άρθρο 11 ... των ανταλλαξίμων».

Στοιχεία από το κείμενο Α:

- Κριτήριο ανταλλαγής πληθυσμών ήταν το θρήσκευμα και όχι η γλώσσα
- Για το λόγο αυτό τουρκόφωνοι ελληνορθόδοξοι και ελληνόφωνοι μουσουλμάνοι βρέθηκαν ακούσια σε χώρες ξένες προς τα ήθη – την κουλτούρα τους

-Ο αριθμός των ανταλλαξίμων ήταν δυσανάλογος (585.00 μουσουλμάνοι - 1.300.000 χριστιανοί ορθόδοξοι)

- Η Σύμβαση ουσιαστικά, σύμφωνα με δηλώσεις του Βενιζέλου το 1929, δεν ήταν συμφωνία ανταλλαγής πληθυσμών και περιουσιακών στοιχείων, αλλά συνιστούσε υποχρεωτική απομάκρυνση (απέλαση) μουσουλμάνων από την Ελλάδα, μετά την εκδίωξη των Ελλήνων από την Τουρκία.

β. Από το σχολικό βιβλίο αξιοποιείται το απόσπασμα στις σελίδες 151 -152 : «Όταν έγινε γνωστή ... του ελληνικού κράτους».

Στοιχεία από τα κείμενα Α – Β :

-ο Βενιζέλος δεχόταν την ανταλλαγή πληθυσμών. Το 1914 την εθελοντική ανταλλαγή με την Τουρκία και το 1919 με τη Βουλγαρία («σύμφωνο περί αμοιβαίας μεταναστεύσεως μεταξύ Ελλάδος και Βουλγαρίας») και το 1923 την υποχρεωτική ανταλλαγή με την Τουρκία.

-ο βασικός λόγος αυτής του της στάσης ήταν η αποτροπή της βλαπτικής για την Ελλάδα προοπτικής βίαιης απομάκρυνσης ή εξόντωσης Ελλήνων από τις παραπάνω περιοχές.

-το φθινόπωρο του 1922 κατά τον Βενιζέλο η Ελλάδα (και όχι η Τουρκία) χρειαζόταν άμεσα μια υποχρεωτική ανταλλαγή μέσω συμφωνίας, καθώς η Τουρκία είχε εκδιώξει ήδη ελληνικούς πληθυσμούς, τους οποίους δεν δεχόταν πάλι πίσω. Επομένως, η συμφωνία που προέβλεπε την απέλαση μουσουλμανικού πληθυσμού από την Ελλάδα (κείμενο Α) εξυπηρετούσε την ελληνική πλευρά. Μάλιστα, υπήρχαν ανησυχίες για την τύχη των εναπομεινάντων Ελλήνων στην Τουρκία.

-Στην Ελλάδα παρέμεναν περίπου 500.000 Τούρκοι, οι οποίοι δεν ήταν δυνατό να απομακρυνθούν, ώστε οι περιουσίες τους να αξιοποιηθούν για την αποκατάσταση Ελλήνων προσφύγων.

Στο κείμενο Γ φαίνεται πως ο Βενιζέλος σε τηλεγράφημά το προς τον Φρ. Νάνσεν (εντεταλμένο επίτροπο της ΚΤΕ για την παροχή βοήθειας στους πρόσφυγες) υπογραμμίζει την ανάγκη διαχείρισης του προβλήματος της στέγασης και του ανεφοδιασμού των προσφύγων εν όψει του χειμώνα του 1922-1923. Ζητά από τον επίτροπο τη λήψη μέτρων για να ξεκινήσει η μετακίνηση των ανταλλαξίμων πριν από την υπογραφή της ειρήνης.

ΘΕΜΑ Δ1

α. Από το σχολικό βιβλίο αξιοποιείται το απόσπασμα στις σελίδες 42-43: «Στον ελληνικό χώρο ... τεχνητές ελλείψεις».

Στοιχεία από το κείμενο Α:

-Την περίοδο 1881 -1895 παρουσιάζεται το πρόβλημα της μεγάλης γαιοκτησίας στις νεοαποκτηθείσες περιοχές της Θεσσαλίας και της Άρτας. Πρόκειται για πρόβλημα το οποίο μέχρι τότε είχε αντιμετωπισθεί από το κράτος, καθώς δεν επέτρεπε τον κολλητικό τρόπο καλλιέργειας και προωθούσε τη μικρή ιδιοκτησία και την μικρή παραγωγή.

β. Από το σχολικό βιβλίο αξιοποιείται το απόσπασμα στη σελίδα 43: «Οι πρακτικές ... μεγάλων εκτάσεων».

Στοιχεία από τα κείμενα Α –Β –Γ:

- Η κυβέρνηση του Τρικούπη για πρώτη φορά ωφέλησε τη δημιουργία μεγάλης γαιοκτησίας. Αιτία της στάσης αυτής αποτελούσε το γεγονός ότι οι δικαιούχοι των τσιφλικικών δικαιωμάτων σε Άρτα και Θεσσαλία ήταν οι Έλληνες χρηματιστές της διασποράς και όχι παραδοσιακοί τοπικοί παράγοντες. Ο Τρικούπης αναγκάστηκε νομικά, οικονομικά και δικαστικά να καλύψει τους Έλληνες ομογενείς.

- Ο Δηλιγιάννης ακολούθησε πολιτική διανομής της γης στους αγρότες, τη δημιουργία ταμείων αγροτικής πίστης και έκανε προσπάθειες καθορισμού των σχέσεων τσιφλικάδων και αγροτών. Η πολιτική του, όμως, συνάντησε εμπόδια από πλευράς μεγαλογαιοκτημόνων και τρικουπικής παράταξης.

- Η κυβέρνηση Θεοτόκη στις 9 Ιουλίου 1899 ψήφισε νόμο «περί εξώσεως δυστροπούντων ενοικιαστών», ο οποίος λειτούργησε στα χέρια των τσιφλικούχων ως μέσο πειθάρχησης των κολίγων. Το 1906 η επόμενη κυβέρνηση Θεοτόκη, μετά από την ενίσχυση των κολίγων και τις κοινωνικές συγκρούσεις, προχώρα σε νέο νομοσχέδιο, το οποίο, όμως, πάλι περιόριζε τα δικαιώματα των κολίγων. Μάλιστα, η πρόταση –λύση αυτού του νομοσχεδίου αντιμετωπίστηκε με αντιδράσεις από τους γαιοκτήμονες και τελικά εγκαταλείφθηκε.